

*2910 • 08-37-40-200

בס"ד, בית מדרש המאי"ר לארץ | גליון 327

בש"ח | חיבור השכינה עם ישראל בכח השבת

מסי לות אר הנפש

שביבי אור מתורתו האדירה והנדירה
של הצדיק רבינו יורם מיכאל אברג'ל זיע"א
עורך על פי שיעוריו של בנו ממושיך דרכו ואורו
הרה"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

מסילות אל הנפש

תוכן העניינים

- 1 פתח דבר
- 3 מה מסתתר מתחת לתמונה
- 5 מימות עולם - בכל דור ודור
- 8 ואבדיל אתכם מן העמים
- 14 הקו נשאר מחובר
- 16 לחם מן השמים
- 18 הנימא השביעית בכנור
- 20 אשריכם שנבחרתם!
- 24 מדוע 'ואין קונה'?
- 26 העולה מן האמור להלכה ולמעשה

הזמינו לבית או לעסק
קופת צדקה מהודרת

הצטרפו לשיעור היומי
עם משלוח עד הבית!

בית המדרש המאי"ר לארץ

התנסות והתפתח ספר מודיש ורבינו דרבי יודם נייסאל אברג'ל זיע"א

8771301 345 נתיבות ת.ד 666 הקציר 08-37-40-200/*2910

office@h-l.org.il 077-223-1130

www.hameir-laarets.org.il המאיר לארץ

08-649-9859 054-26-380-26

קו 'המאיר לארץ' לקבלת דגש של אור

ע"ר 580654762 | למוסד אישור מס הכנסה לעניין תרומות לפי סעיף 46 לפקודה

- כל הזכויות שמורות -

פרשת בשלח

פתח דבר

המוח ניסה לעכל את הדברים, לצייר את המציאות שקרתה שם...

וכך זה הצייר במחשבה:

יום רביעי בבוקר, אשתו (של השתיין) יושבת במטבח - לפני מונחת כוס נס וחתרכת עוגה - ומהרהרת: 'עוד מעט שבת. אני ממש משתוקקת לשמח את בעלי והילדים באוכל טעים...'.

המחשבות רצות... הכוס נס מתקררת... ובסופו של

דבר היא הרימה טלפון לגיסתה, שתתן לה רעיון חדש לשבת...

לגיסתה, כמובן, לא היה מה לחדש. והיא התקשרה לחברה שלה,

והחברה הציעה לה מה שהציעה...

והאשה החלה בהכנות, לקנות ולסחוב, לשטוף ולקלף, לחתוך ולתבל...

להשגיח שהתבלון יהיה מדויק, ושהאש תבשל כראוי...

השעות חלפו עליה ביעף, עד שבסופו של דבר היא זכתה לראות את

מאכלי השבת: החלות הריחניות,

הכל החל מדיסק און קי אחד שהתחבר לטייפ, ובעקבות כך שמענו את שיעורו של אבא מארי עטייר רבינו יורם מיכאל אברג'ל זיע"א. ובתוך מהלך הדברים הוא סיפר כך:

'הייתי פעם במירון פגשתי שם איזה אחד, אמר לי: 'הרב! איזה שבת עשיתי!' שאלתי אותו: 'מה עשית בשבת?' חשבת יגיד לי שהוא זכה להתפשטות הגשמיות או משהו בסביבה...

אמר לי: 'שתינו אני ואחי וחבר שלנו, שלשה בקבוקי ויסקי - כנגד אברהם יצחק ויעקב, וקמנו ביום שני בבוקר'...

זאת היתה השבת הנפלאה שהוא זוכר בחיים.

כששמעתי את דבריו התמוהים, היו לי כמה קושיות. מה עם מנחה וערבית? מה עם הבדלה? ותפילין של יום ראשון? ומה עם שלש תפילות? אמרתי בטח הוויסקי יגן עליהם'...

השיעור המשיך להישמע ברקע, אבל המחשבות כבר לא היו שם.

האלכוהול שנספג והתאחד עם דם, גרם להם לאבד שליטה. 'צחוק פרוץ של שיכורים, שטויות והבלים, הסתלבטות על האשה וחשיפת סודותיה ברבים... ובסופו של דבר, הם הקיאו את כל מה שאכלו, והראש שלהם הוטח בתוך צלחת טחינה. הנחירות היו מחרידות'...

רק כעבור שעות ארוכות מאוד הם התעוררו, וחזרו לשפיות חלקית...

המחשבות המשיכו לרוץ... איזה חילול שבת נורא! להשתכר בשבת זה פשוט לחלל אותה...¹

ובעקבות המחשבות הללו נכתבה החוברת שלפניכם...

הסלטים הערבים (כ"ד סוגי סלטים, בלי עין רעה), והתבשלים המהבילים המעלים ריח ניחוח ערב ומגרה...

והנה, סוף סוף הבעל חוזר הביתה, ואליו נלויים שני 'כוכבים' - אחיו וחבר... הם מתיישים ליד השולחן, שופכים לצלחת שלהם הררי סלטים, נוטלים לחם 'קורעים' אותו לחתיכות ומתחילים לגרוס...

מהיכן שהוא, הם שולפים בקבוקי ווסקי, משחררים את הפקק, ו... שתים - שלש... ש... תה! והם מתחילים לגמוע אותם בשקיקה אל קרבם...

מעין החכמה

כל אחד מקבל את הכלים המתאימים לשליחותו. אך ישנו כלי אחד שהוא משותף לכל בני האדם והוא: 'הזמן'! שהרי לולי החיים אי אפשר לפעול כלל!

והמשתכר לוקח את הכלי הנפלא הזה 'הזמן', ומשמיד אותו בידים! - זמן השתיה, זמן השינה, זמן ההתאוששות!... וכשנשמתו תחזור למעלה, ותעמוד בפני משלחה, היא תתבייש. מאוד...

ובענין זה סיפר הגאון הרב שלום מאיר ולך שליט"א (מעין השבוע - ויקרא, עמוד שפו), וז"ל:

מעשה בהגה"ק הרב ישראל הגר מוויזניץ זיע"א שעמד לנסוע ברכבת. הגבאי הנאמן רבי משולם נשא את המוזודות, והם הגיעו לבית התיבות (לתחנת הרכבת) חמש

1. יש הרבה מה להרחיב בנוקי השכרות... וכבר מצאנו לשלמה המלך שכתב כך: 'למי אוי, למי אבוי, למי מדגנים, למי שיח, למי פצעים תנם, למי חקללות עינים? - למאחרים על הינו לבאים לחקור ממך?!' (משלי כג, כט-ל).

והאמת, שאחד הנוקים הגדולים ביותר, הוא נזק איבוד הזמן!

שהרי התואר 'מלאך' פירושו 'שליח'. וממילא פשוט שכל יהודי הוא מלאך! כל יהודי (עוד קודם שירדה נשמתו לעולם) קיבל שליחות מאת הבורא יתברך לבצע אותה בעולם הזה. וכפי שליחותו כך הם 'הכלים' שמעניקים לו.

והנה, ישנם כמה וכמה סוגי 'כלים'. כגון: אינטליגנציה רגשית. מוח חריף וחד. ידי זהב. יכולת הבעה בכתב ובדיבור וכיו'...

מה מסתתר מתחת לתמונה...

הרגשות היו מעורבים. מצד אחד, הלב מלא שמחה והודיה לה' על ההישרדות האישית, לצד תקווה לעתיד טוב יותר. מצד שני, השמחה והתקווה נמהלו באוקיינוס של כאב וצער על אבדן ההורים, האחים, בני המשפחה המורחבת, הידידים והמכרים.

אך משהגיעה שבת נשתררה במחנה אוירה שונה לחלוטין. היא הביאה עמה בכנפיה רוגע ושלוה שהגביהו את הכל טפח מעל המציאות המכאיבה שהושארה מאחור.

הצד השמח והחיובי של המצב החדש החל אט אט לקנות שביטה במוחן של הניצולות. ולפתע, קול הועבר במחנה - מחר יתכנסו כולן ליד אחד הצריפים כדי לברך ברכת 'הגומל' ברוב עם.

מחלונות כל הצריפים הציצו שלהבותיהם של נרות השבת. שלות היום השביעי עם שמחת ההצלה נתערבבו יחדיו

סיפר הגאון הרב זלמן רודרמן שליט"א (בין הדגים לזמירות, חלק ב - עמוד 224), וז"ל:

היתה זו שבת ראשונה לאחר השחרור. האוירה ששררה במחנה - ששוחרר ונשלט עתה בידי צבאות הברית - היתה מיוחדת במינה. שלשה עשר הצריפים שבהם שכנו כאלף הצעירות היהודיות, אכלסו אוסף רב-גווני של ילידות ערים ועיירות שונות ברחבי גרמניה, רוסיה, אוקראינה וארצות נוספות.

מצבן הנפשי של הצעירות לא היה זהה, היו מהן שעל אף כל מה שעבר עליהן בשנות האימה, הצליחו לשמור על יציבות נפשית בצורה מעוררת השתאות. ומנגד, היו כאלה שכתוצאה מכל מה שעברו וחוו, נתערערו נפשית.

הצד המשותף לכולן היה מצב גופני ירוד ביותר. כל צלחת מרק, מנת תפוחי אדמה וכדומה, עוררו שמחה והתלהבות גדולות אף על פי שכעת כבר לא חסר מאלה.

מעין החכמה

הגמרא. או שתביא לפני יהודי שאוכל לעזור לו, לשמוע מצוקותיו ולברכו - או שתלמדני איך מבטלים חמש דקות!...

אנו לא היינו זקוקים להדרכה לשם כך...

דקות לפני הזמן. חמש דקות! פנה הצדיק אל הגבאי, ואמר:

'משולם! לפניך שלש ברירות. או שתפתח את המזוודה ותוציא משם את

הקצין פתח בנאום נמלץ על 'ערכי השחרור והחופש' ועל 'הצבא

האדום המשחרר ומשיב את בניו ובנותיו 'הביתה'. הוא בישר לבנות על שובן בקרוב למולדתן וביקש להדביק גם אותן בהתלהבותו המופלאה. את נאומו הנלהב סיים בקריאת 'הידד לסטאלין!'

דברי הקצין נענו בהד צונן ואדיש לַמְדֵי מצד הבנות היהודיות. עיניו הפיקו אכזבה ואולי אפילו כעס. הוא השתדל - ללא הצלחה יתירה - להסוות זאת בחיוך מאולץ.

בתגובה פצחו הבנות האומללות בסדרה של דרישות והצהרות שונות ומשונות: 'בלי נעלים לא ניסע מכאן!', הצהירה אחת. 'אם האמריקנים יגדילו את מנת האוכל, כדאי להשאר כאן!' הכריזה אחרת, וכך הלאה. הקצין הבטיח להן הרים וגבעות ומשגם זה לא עזר, איים עליהן כי אם לא ישתפו פעולה ילקחו בעל כרחן.

פסיה ליותה אותו, מטעמי נימוס, שעה ששב למכוניתו. בטרם נכנס למכונית הסב את פניו אליה, נתן בה עינים עוינות וזרק: 'אני **שונא** אותך...'

פסיה לא איבדה את עשתונותיה. בצעד שכלל לא ציפה לו פנתה אל הקצין וביקשה ממנו לסור עמה לחדר המזכירות באומרה לו כי דבר מה חשוב לה אליו. הקצין המופתע היסס

ועטפו את הנפשות הדוויות במעטה של התרוממות רוח.

פתאום נשמע טרטור מנוע מכיוון שער המחנה. פסיה, חברת מזכירות המחנה הביעה את פליאתה על כך. לא יתכן כי זהו המנהל האמריקני, קבעה בפסקנות. הן זה הבטיח לה כי לא יטרידן במהלך השבת וכי כל ענין זוט כחשוב, ידחה ליום ראשון!

המכונית שבאה בשערי המחנה עצרה בסמוך למזכירות ומתוכה הגיח גבר בשנות העמידה, עטור מדים מצוחצחים שהיו בלתי מוכרים לפסיה. זה היה קצין רוסי. לאחר שהציג את המסמכים הרשמיים שהעידו על היותו קצין קשר מטעם 'הצבא האדום', הבהיר את מבוקשו. הוא דרש להיפגש תיכף ומיד עם שלשים ושש הבנות ששהו במחנה ושנשאו אזרחות רוסית. הוא אף עמד על כך כי איש מלבדן לא יהיה נוכח בפגישה. 'גם לא את', סינן בעצבנות לעבר פסיה.

אבל הבנות שכבר הורגלו לחשוש מפני כל לובש מדים, עמדו בתוקף על כך שגם פסיה תהיה נוכחת במפגש עם הקצין. הקצין חרק שיניים אך לא היתה לו דרך של ממש למנוע את כניסתה של פסיה לחדר. לאמיתו של דבר, קשה היה להבין את סיבת התנגדותו המוזרה לנוכחותה של פסיה.

לומר כי שונא אתה את עמך, את כור מחצבתך, את עצמך, אני רק הסמל!...

הוא עמד נטוע למקומו, תוי פניו קפואים כפלדה צוננת. חלף רגע ועוד רגע ולפתע זעו שרירי פניו ועיניו נתלחלו. הוא הליט את פניו בשתי ידיו. כשהרים את עיניו שוב, הן היו אחרות לחלוטין. כבויות, כנועות, נרדפות.

כעבור רגע נוסף של דממה, בלע הקצין הרוסי את רוקו ופתח בוידוי אישי גלוי.

'כן', אמר, 'יהודי הנני. אמי הזקנה מתפללת עד היום שבנה ישוב לדרך אבותי ויחיה כיהודי נאמן. אבל אני הקרבתי את מיטב שנותי למען רוסיה הגדולה והאדירה. עד המלחמה הייתי אדם מאושר. אך כשפרצו הגרמנים לאוקראינה, הסגיר חברי הטוב ביותר את אשתי ואת בני למרצחים. כולם נשרפו. גם לעברי קראו חברי: 'יודה! יודה!' חשבתי שהפתרון הוא להעמיק את הקבר שכריתי בתוך נפשי - ליהדות!...

הוא נשא מבט עמוק וממושך אל השלהבות הקטנות, אחר כך לחש בקול חנוק שכמעט לא נשמע - 'שבת שלום'. ויצא...

לרגע, אך לבסוף נענה לבקשתה - ספק ממבוכה ספק מתוך סקרנות.

על השולחן בחדר המזכירות ריצדו שתי שלהבות אש קטנות של נרות שבת. פסיה החוותה באצבעה עליהן ופנתה אל הקצין בקול נרגש: 'רואה אתה? אלו הם נרות שבת. עוד מעט יכבו, אך בינתיים עודם בוערים. רוצה אני לומר לך בנוכחותם כי יהודי אתה...' פניו של הקצין הִחִירוּ והסמיקו חליפות. עיניו ריצדו בחוסר מנוחה על פני כל החדר, אחר כך על הנרות ועל פסיה.

פסיה המשיכה ללא רחם: 'יהודי אתה. כל הסימנים מעידים על כך. התחושה הזו נתעוררה אצלי בראותי אותך נכנס בשערי המחנה. הבחנתי יפה כיצד לשמע קריאות ה'שבת שלום' באויר, האטת את צעדיך. וכשדיברת על ה'חופשי' עשית זאת בהתלהבות המאפיינת יהודי שמעולם לא ידע חופש אמיתי מהו. ועתה, כשאמרת לי כי שונא אתה אותי. מבלי שְׁאִי־פָעַם ראית את פְּנֵי, לא נותר בלבי כל ספק כי אכן יהודי אתה. אין זאת אלא שראית בי, בת ישראל, את מצפונך הפנימי הזועק, בעצם נתכוונת

מימות עולם - בכל דור ודור...

הגיעה לו שנאה עצמית כל כך עמוקה?

'תגיד לי' - הוא שאל. 'מאיזו נקודה בנפש זה נובע. מאיפה

קח לדוגמא את הדורות שחיו בסוף בית המקדש הראשון. היה להם את הכל! כל היופי, הפאר, החן והחשיבות של עם ישראל.

בית המקדש שעמד על מכונו הקרין קדושה נוראה על כל העולם בכללו, ועל ארץ ישראל בפרט. כל דרכי ההשגה היו פתוחים בפניהם, כל הדרכים להשגת התענוג הרוחני² היו סלולים בפניהם...

'אתה מתפלא על כך?' - שאלתי בתגובה.

'כן! מאוד! זה לא נתפס לי בשום מימד בשכל! - הוא אמר.

'תראה' - אמרתי - 'עם כל הכאב והצער, זו לא תופעה חדשה כלל, והיא מלווה את עם ישראל כבר דורות רבים מאוד מאוד.

מעין החכמה

והנה היסוד הראשון שצריך לדעת הוא, שכדי לזכות לקבל את האור הזה של הקבלה, צריך תחילה להשיג את האור של ספירת החכמה שהיא בחינת הביטול...

ואחרי שהאריך בהסבר, כתב כך:

הנה השלב הראשון הוא להכיר את בחינת החכמה, היא מוח ימין, בחינת האור הרוחני, ולפתוח את זה האור. והנה, לפי האמת אפשר לכוונת את חכמת הקבלה בשם 'חכמת העונג', **כי מוח החכמה הוא מוח העונג**, והמקובלים האמיתיים זכו להגיע להשיג את העונג הרוחני הזה.

והבנת ענין זה של העונג הרוחני יכולה להיות על פי הרגשת העונג שיש לאדם כאשר הוא למשל נכנס להתבוננות עמוקה בלימוד התורה (אשר היא בחינת ספירת הבינה), ואז אחרי שזוכה להשיג איזה ענין או חידוש בלימוד, **מקבל אז מספירת החכמה עונג רוחני**, וזה האור - הוא אור אלקי שעליו אנו מדברים...

2. כח התענוג הוא כח רוחני, וכל מי שלומד תורה בעיון זוכה לטעום ממנו, ובפרט אם זכה ונפתחו בפניו שערי תורת הסוד שבו טמון עיקר רגש התענוג....

ובענין זה כתב הגה"צ הרב יצחק מאיר מורגנשטרן שליט"א (ים החכמה - תשס"ו, עמוד שה), וזתו"ד:

חכמות הקבלה היא לא חכמה גשמית. בחכמה גשמית כאשר השכל משיג ותופס אותה (את החכמה) הרי הוא מתאחד עמה, מה שאין כן בחכמת הקבלה גם כאשר השכל מבין ותופס אותה, הוא לא מתאחד עמה. **כי חכמת הקבלה היא בעצם אור רוחני גבוה מאוד שמתלבש בתוך תיבות ואותיות**, ולכן רק כאשר מצליחים לחדור מבעד ללבוש התיבות והאותיות, ולהגיע לאותו אור המסתתר בתוכם, אפשר לומר שהשיגו משהו בחכמת הקבלה.

כל זמן שאין לאדם רגש באור הרוחני של הקבלה, אין זה נקרא שיודע קבלה בשלימות, מכיון שהקבלה היא אור רוחני הנקרא 'רז' (בגימטריא אור)...

ולמרות שלעבוד עבודה זרה זה היה עבודת פרך, עבודה מלאה בקשיים ואכזריות: לשרוף את הבנים למולך, להקריב אנשים חיים, לשרוט את הגוף והבשר, ושאר מיני שטויות כידוע ליודעים, בכל זאת הם היו מוכנים לכל הקשיים הללו, העיקר לצאת כבר מהעם שלהם, מעם ישראל, ולהשתייך לְחֵיזת האדם שמסביב...³

כבוד, עושר, יופי וחכמה, אחדות משפחתית, ראיית אלקות במוחש, שלווה ונחת וכו' וכו'...

ולמרות זאת היו יהודים רבים מאוד ששנאו את עצמם והתביישו מעמם, ולכן הם השתדלו בכל כחם להידמות לאומות העולם שסביבם - ולכן הם עבדו עבודה זרה!

מעין החכמה

וכן מפסוקי הנביאים נראה כן, שהרי רוב תוכחת הנביאים היתה על עבודה זרה. ומדברי הנביאים עולה שברוב השנים ששכנו אבותינו בארץ הקדושה - מימות יהושע עד גלות הארץ וחורבן בית המקדש בימי צדקיה - הם עבדו עבודה זרה.

ומכיון שכך, ישנם רבים שחושבים כי ישראל אז פנו עורף לכל התורה כולה, כמו המשומדים שבזמננו עתה, רחמנא ליצלן.

אבל לא כן אחי וריעי, לעולם שמרו ישראל את התורה ברוב פרטיה ודקדוקיה השייך לחובת האברים, רק **חובת הלבבות לא שמרו** כאשר יובן ממה שנכתב להלן. שהרי אחאב מלך ישראל היה מן האדוקים מאוד בכל מיני עבודה זרה עם בני דורו, ואף על פי כן כתוב: "וארבעה אנשים היו מצורעים פתח השער" (מלכים ב' ז, ב), הרי ששמרו מצוה קלה "בדד ישב מחוץ למחנה" (ויקרא יג, מו) של מצורע. וכן אמרו חז"ל (סנהדרין קב): שמסר נפשו ועמו לבלתי תת ספר תורה למלך ארם, הגם שרצה ליתן לו נשיו וכספו וכל חמדת ביתו. ועוד ראיות כמה וכמה נביאים וכתובים שלעולם שמרו ישראל רוב מצוות התורה על שטחיותם.

3. הגה"ק הרב שמעון זליחובער זיע"א, פֶּרְסֵם כמה ימים אחרי ליל הבודלח (שהיה בטי"ז חשוון תרצ"ט) מכתב ארוך מאוד, ונעתיק **חלק קטן ממנו** (המכתב פורסם ביי"ט כסליו תרצ"ט).

אך לפני כן, מצאנו להגה"ק הרב יעקב עדס שליט"א שכתב בספרו (קבלת הגר"א, כרך ב - עמוד תשצ"ג), וז"ל: השמועה האחרונה בזמן על אדם שברא דבר על פי ספר יצירה הוא כמדומה מה שיש מספרים על הגאון **רבי שמעון זליחובער** שלימד כמה שנים בישיבת יח"ל (ר"ת ישיבת חכמי לובלין) **שעשה אוזו על פי ספר יצירה**.

והגאון רבי שמואל וואזנר היה מתלמידיו, ושמעתי בשמו שאמר שלא נתברר לו אם שמועה זו נכונה, אבל כפי שהכיר את דרגתו נראה לו שיתכן הדבר שיכל לעשות... **ועתה** נבאר למכתב:

הנה ההכרח להבין ענין אחד המלא בכל התנ"ך אשר לא רבים יבינו, והוא ענין העבודה זרה. הנה מפשט פסוקי התורה נראה שהתורה מזהירה אותנו כפשוטו: 'אל תעבדו עבודה זרה', והיינו: אל תקחו חתיכת עץ או אבן ותהפכו אותה לאלהות.

והתופעה הזו התגלתה במהלך ההיסטוריה שוב ושוב כידוע לבקיאים בדברי הימים...
ובשנים האחרונות אימצו לתופעה הזו שם, והיא נקראת 'אוטואנטישמיות' - שפירושה הפגנת עוינות אובססיבית של יהודי כלפי בני עמו ודתו, באופן דומה לזו שמפתחים האנטישמים מקרב עמים אחרים ודתות אחרות...
אתה מבין - סיימתי - הקצין הרוסי הזה היה בסך הכל עוד תופעה מכלל התופעות...

ובסוף תקופת בית שני, המצב החמיר מאוד, כמתואר באריכות בספר יוסיפון, וההלשנות של היהודים על אחיהם היו מגעילות ומעוררות חלחלה, אך זה לא עניין אותם - העיקר שעם ישראל כבר יושמד והם יוכלו להתחבר עם אומות העולם... (ובסופו של דבר, אותם האומות - היוונים, הרומאים וכו' - הושמדו, ואילו עם ישראל חי!).

ואבדיל אתכם מן העמים...

בגמרא הקדושה (פסחים קג.) הובא כך: שבת אחת התארח רב יעקב בר אבא בביתו של רבא...

'עוד' לא הסברת לי" - הוא תבע - 'מאיזו נקודה זה נובע?!'
 'בסדר' - נכנעתי. 'אני אבאר!'

מעין החכמה

אֲתֶכֶם מִן הָעַמִּים לְהִיּוֹת לִי" (ויקרא כ, כו) - ואמרו בתורת כהנים (ספרא, פרשת קדושים - פרשה ד פרק ט אות יב): אם אתם מובדלים מהם - הרי אתם שלי! ואם לא - הרי אתם של נבוכדנצר וחבריו! רחמנא ליצלן.

אבל הענין הוא כידוע שיצרא דעבודה זרה היה חזק ותקיף מאוד אז. ושורש התגברותו כי אז היה כל לוקסוס העמים אשר סביבות הארץ הקדושה בענייני עבודה זרה. כמו 'בעלים' ויעשתרות' וכדומה. וישראל בחשקם להידמות לעמי הארצות על כן עבדו גם הם עבודה זרה שלא להיות נבדל מהם (וכמו שהוכיח אותם הבורא ואמר: "וְהֶעֱלָה עַל רִוְחָם הָיוּ לֹא תִהְיֶה אֲשֶׁר אֲתֶם אֲמָרִים נִהְיֶה כְּגוֹיִם כְּמִשְׁפָּחוֹת הָאֲרָצוֹת לְשֶׁרֶת עַץ וְאֶבֶן" (יחזקאל כ, ג).

ועל ידי זה נגזר עליהם חורבן הבית ושיתמו בדבר בחרב ברעב ובשבי שבו כל מיני יסורים ומיתות אכזריות... מכיון שעברו על שורש רצונו - 'ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי', והרסו גבול ההבדל, ויגעו להידמות לכל חוקי אומות העולם, לכן כילה קנאתו בהם, ועשה אתם בחימה ונתן אותם בידם ושפט אותם במשפטים קשים ואכזריים ככתוב כל זה באר היטב **בבניא יחזקאל** (פרק כג)...

נמצא הידבקם בעבודה זרה היה בעיקר מגמתם וחפצם להידמות לעמי הארצות ולא להיות נבדל מהם שהוא עיקר רצון ה' יתברך בנו, וכמו שנאמר: "וְאֶבְדִּיל"

ונוסח הברכות נקרא 'מטבע ברכה'. והנה המטבע ברכה של ברכת המצוות הוא: **'אשר קידשנו במצותיו'** - על ידי קיום המצוה אנו, כביכול, מתחברים עם הקב"ה, חיבור הנקרא 'קידושין'.

ואותו רעיון אנו מוצאים גם בשיר השירים.

שיר השירים אשר ממשיל את הקשר בין עם ישראל לה', לקשר בין הדוד והרעיה. מבטא גם את החיבור המופלא שיש בינינו ובין ה' בעת קיום המצוות, כאיש ואשה שבאים בברית של קידושין ומתאחדים לכדי מהות אחת.

בשעת לימוד התורה וקיום המצוות מתאחד היהודי עם ה' יתברך בכל מציאותו, והיינו: בנפשו האלקית, בנפשו הבהמית, במחשבתו, דיבורו, ומעשיו.

אחדות זו עמוקה ומהותית לאין ערוך מן הקשר בין איש ואשה.

המילה 'קידשנו' באה לבטא את המדרגה העליונה שנפש האדם שורה בה בעת קיום המצוה. 'קדושה' היא לשון פרישות והבדלה. הקדושה של ה' היא האור האלקי הנבדל מן העולמות ומתעלה מהם, ואינו מצטמצם ומתגלה בתוכם. זהו האור היסובב כל עלמין'.

אותה שבת היתה שבת מאירה ומלאה חידושים.

והנה, במוצאי שבת הבדיל רבא על הכוס, ובהבדלה הזו הוא ציין ארבע הבדלות: **'המבדיל בין קודש לחול, בין אור לחושך, בין ישראל לעמים, בין יום השביעי לששת ימי המעשה'...**

ונוסח ההבדלה הזו נקבעה להלכה.

וכתב האבודרהם (סדר תפילת ערבית של מוצאי שבת) ששלש הבדלות (מתוך הארבע) כתובות בתורה (בנוסח של הבדלה):

בין קודש לחול, שנאמר: **'וּלְהַבְדִּיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין הַחֹל'** (ויקרא י, י).

בין אור לחושך, שנאמר: **'וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ'** (בראשית א, ד).

בין ישראל לעמים, שנאמר: **'וַיַּאבְדֵּל אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים לְהִיּוֹת לִי'** (ויקרא כ, כו).

והנה המילים הללו: **'(ואבדיל אתכם...)** **להיות לי**, הם בעצם תכלית השליחות שלנו בעולם הזה! ונרחיב:⁴

כידוע, חכמינו הקדושים תיקנו כמה סוגי ברכות, כגון: 'ברכת הנהנין', ברכת ההודאה, ברכת המצוות וכו'.

מעין החכמה

4. הקטע הבא הוא מהחוברת פרקים יסודיים בתניא ('מעיינותיך' - עמוד 198).

שנאמר על האבות 'אלקי אברהם' 'אלקי יצחק' ואלקי יעקב', משום שהתקשרותם אל ה' היתה עמוקה כל כך, עד שהם הפכו לכלי, **מרכבה לה' ששכן בתוכם והתגלה בעולם דרכם**, כך גם כל יהודי שמקיים מצוה מקושר באותה שעה אל ה' והופך מרכבה לאור האלקי המתגלה דרכו...⁵

לכן יש לקום בפני אדם בשעה שעושה מצוה, גם אם עבר עבירות רבות בימי חייו, משום שבאותה העת ה' מתגלה ומאיר דרכו, ונפשו משמשת לבוש וכלי לאור האלקי...

ומכיון שזו הנקודה המרכזית בעבודתו של היהודי **'להיות לי'**, הנעשה כאמור על ידי 'אבדיל אתכם מן העמים',

כאשר אדם מקיים מצוה, הנפש שלו מתאחדת עם ה' ונכללת באורו, ומתעלה עד למדרגת הקדושה שמחוץ לגדר העולמות. לכן נאמר בתורה: "והייתם לי קדשים כי קדוש אני ה' ואבדל אתכם מן העמים להיות לי" (שם). **כשם שה' קדוש ונבדל מן העולם, כך ההתקדשות במעשה המצוות מבדילה את עם ישראל מן העולם.**

בהתעלות הנפש למעלת הקדושה ובהתכללותה בה', היא נעשית שייכת לה': "וְעֲשִׂיתֶם אֶת-כָּל-מִצְוֹתַי וְהִייתֶם קְדוֹשִׁים לְאֱלֹהֵיכֶם, אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם" (במדבר טו, מ)...

מעשה המצוות מביא לכך ששם ה' יקרא עלינו: 'אני ה' אלהיכם'. כשם

מעין החכמה

אשר ראו עיני רוחו בהעפילו עד חוג שמים, וצפונות אשר נגלו לו במרומים מפי אראלים ושרפים...

והנה, זיק ניצת בפניו של הרבי וכעין מראה אש מתלקחת ריצד בעיניו. התלמידים דימו לראות במבע קדשו ארשת כמיהה וגעגועים. כך ישב אחוז בשרעפיו עוד דקות ארוכות, ולבסוף ננער.

הרבי זקף את קומתו, היישיר מבט אל תלמידיו, ואחר פתח ואמר: 'גילו לי בשמים כי ישנו איש יהודי אשר עובד את בוראו עבודה זכה ותמה בתכלית, **עד שמכח עבודתו הקדושה - זכה להיות מרכבה לשכינה!** וגילו לי היכן הוא שוהה, וברצוני לנסוע לשם לראות את עבודתו'...

5. ובענין זה סיפר הגאון הרב מאיר גרליץ שליט"א (המבשר תורני, גליון 180 - עמוד לט), ז"ל:

יושב הבעל שם טוב הקדוש בחברת תלמידיו, והגיגיו משוטטים בעולמות העליונים. מראה נורא הוד לו לרבי הקדוש, עיניו פקוחות ונעוצות אִי-שם במרחבים טמירים, פניו עוטות ארשת מעמיקה וחודרת, וכל חזותו אומרת דביקות ורשפי קודש.

תלמידיו יושבים במורא ובדרך ארץ, ומבטם אינו מש אף לרגע מקלסתר פניו של רבם. דממה מתוחה שוררת בהיכל, הכל ממתנינים בדריכות לשונו של הרבי אל תחומי עולם המעשה, ומייחלים למוצא פיו הקדוש, עת יגלה בפני סגל תלמידיו הקרובים שומעי לקחו, את

'והנה' - ממשוך הרועה בדבריו כלפי שמיא -
 'עשית לך עם אחד נבחר, שיכיר
 בכל טובותיך ויהלל לך וישבחך. אף אני
 עבדך הקטן נמנה על אומה קדושה זו.'

'אך' מה אעשה', השפיל הרועה את מבטו
 וקולו נסדק, 'התייתמתי בהיותי ילד,
 ולא היה מי שילמדני להתפלל לפניך ולקיים
 את מצוותיך. אדון הכפר נטלני לביתו להיות
 לו למשרת, וכך גדלתי בלי דעת והשכל.'

כאן נשא הרועה את קולו וקרא נרגשות:
 'אך כה עז רצוני לעובדך אף אני כשאר
 אחי היהודים! ולא אדע במה... אתקע איפוא
 לפניך בחלילי, ויסב לך הדבר קורת רוח.'

מדי דברו הגיש הרועה את החליל אל פיו,
 ונתן קולו בתקיעה רמה ומתמשכת.
 כל עוד נשמתו בקרבו נשף בכח רב בפי
 החליל, עד שלא נותרה עוד טיפת אויר
 בריאותיו, והוא צנח תחתיו אין אונים.

התלמידים עמדו מאחורי העצים, מחשים,
 מביטים בהשתאות ברועה
 ובפני רבם - חליפות.

לאחר ששבה אליו רוחו מעט, התייצב שוב
 הרועה על עומדו, נשא את עיניו
 השמימה והתאונן בקול שבור: 'מה נחשבת
 עבודה זו לפניך, אבי שבשמים, אדון כל
 הארץ. אך איש בער אנכי ולא אדע...'

ואז הזדקף הרועה, ניער את בגדו מפיסות
 מוך שדבקו בו, והכריז: 'עוד דבר קט
 ישנן, שאוכל לעשות לפניך, אדוני יוצרי,
 ושמה תהא נחשבת זו ליעבודה' ראויה...
 באחת נותר הרועה ממקומו, ובקפיצה החל
 להתגלגל על הארץ. הוא הפך את ראשו
 לארץ ורגליו באויר, וכך גלגל את גופו פעם
 אחר פעם במהירות גדולה, וחוזר חלילה.

הבעל שם טוב ותלמידיו עלו על העגלה
 והחלו בנסיעה... כעבור זמן לא ארוך
 במיוחד, הם הגיעו לשדה מרעה רחב ידיים.
 'זה כאן' - אמר הבעש"ט וירד מהעגלה,
 התלמידים דילגו בזריזות אחריו, והפמליא
 כולה החלה לצעוד מתונות בין השבילים...

משב רענן חלף בין צמרות העצים, וקרני חמה
 של צהרים האירו בחום את פני היקום.
 כרי דשא נרחבים נפרשו לנגד עיניהם ועל
 גביהם, במרחק ניכר זה מזה רובצים להם
 כבשים מסובלי צמר, כמו נטועים על מקומם...

הרבי הביט נכחו בעוד עיניו תרים, ואמר, כשח
 לעצמו: 'אם צאן יש, משמע אף רועה ישנני.'

לפתע פילחה תרועת חליל חדה את שְׁלוֹת העד
 העטויה על המרחב, והזיה שבו באלפי
 קולות מתגלגלים. התלמידים נדרכו, והבעל
 שם טוב החל להלך אחר הקול. בינות לעצים,
 עומד בראש סלע מזדקר, הוא נגלה לעיניהם.

הרועה עמד שם לבדו, ידיו אוחזות בחליל
 רועים נבוב, פניו משולהבות וסמוקות,
 ועיניו נשואות אל-על, אל חופת השמים התכולה.

הרבי קרב אל המקום בצעדים חרישיים,
 מורה לתלמידיו לנהוג אף הם כמותו,
 ונעצר במרחק בטוח מכדי להסב את תשומת
 לבו של האיש. הבעל שם טוב נעץ את עיניו
 הקדושות ברועה העומד על גבי האבן, ובחן את
 שפתיו בענין, ממתין למילים שְׁיִשְׁמְעוּ מפיו.

'רבונו של עולם!' - נשמעה הקריאה מפיו
 של הרועה - 'אתה בראת את
 השמים, הארץ וכל אשר בה, וכל האנשים
 שעליה. ואף את אדוני יצרת, גם כל צאנו
 ונכסיו - לך הם. אתה הזן ומכלכל לכל,
 ומזונותי ומחייתי - מידך ניתנים לי.'

הוא יתחיל להרגיש שלא בנוח במחיצת אחיו ועמו... עד שיכול להיות שבסופו של דבר, הוא יחלה בנפשו בחולי האכזרי - חולי האוטואנטישמיות...

ואחר שגילינו את שורש הבעיה, 'הערצה לתרבות הגויים והרצון לחקותם',⁶ נבוא עתה לחפש פתרון לבעיה...
אך לפני כן נקפוץ לרגע לפרשת בלק...

כחות הטומאה והסטרא אחרא נלחמים בכל הכח לעקור את נקודת ההבדל הזו...

ויהודי שלא יודע את רזי המלחמה עלול להיכשל בקרב הזה ולהתחיל להעריך את התרבות של אומות העולם... וככל שהערצה שבקרבו תגבר, כחות הטומאה ישתלטו עליו יותר, וככל שיתגברו עליו כחות הטומאה

מעין החכמה

אך דעתו של הרועה עדיין לא נתקרה. לאחר שהמחזה נמוג, הוסיף הרועה וקרא: 'הנה שמעתי אומרים, בורא עולם, כי אתה משלם שכר טוב לכל העובדים אותך באמת ועושים את רצונך. שכר זה המוכן לי לעתיד לבוא, הוא הדבר היקר לי ביותר מכל חמודי עולם, ואותו הנני מעניק לך יוצר הארץ!'

דמעה נצצה בְּזוּית עיניו של הבעל שם טוב הקדוש... והוא ותלמידיו כבר הבינו היטב, מדוע זכה היהודי הקדוש הלוה להיות מרכבה לשכינה...

6. בשיחה שמסר אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברגיל זיע"א אמר (בצור ירום - חלק 2 עמוד 47, מהדורת תשפ"א), וז"ל:

כל יהודי צריך להגיד בכל יום בפה מלא: אשרינו, מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו ומה יפה מאוד ירושתנו שזכינו להיוולד כיהודים, ושזכינו שיש לנו קשר לבורא עולם. כשאדם מברך בבוקר: 'ברוך שלא עשני גוי', הוא צריך לרקוד מרוב אושר על הזכות העצומה שנפלה בחלקו להיות מזרע ישראל הקדושים, שהקב"ה בחר בהם מכל עם ורוממם מכל לשון וקידש אותם בקדושתו.

דקות ארוכות נמשך המראה המפעים הזה, עד שכחותיו לא עמדו לו עוד והוא הוטל לארץ ללא ניע.

שעה ארוכה שכב כך על הארץ חסר עשתונות, עד שהחל להתאושש קמעה. הוא התיישב על האבן בראש שמוט, ונס לעצמו בעגמימות: 'ומה כבר נחשבת עבודה עלובה כזו לפני יוצר העולם!'

לפתע ניצת זיק בעיניו, והוא נעמד באחת על רגליו. 'יודע אתה אבי, כי אמש ערך אדוני מסיבה לכל עבדיו, ולכולם חילק מתנות. אף אני קיבלתי מידיו מטבע זוי. באומרו כך שלף מכיסו מטבע נוצצת, ומישש אותה בחיבה. 'מטבע זו היא כל רכושי והוני, ואותו אני חפץ ליתן לך!'

ותוך כדי דיבור חפן את המטבע בכף ידו, הניפה לאחור, ואחר זרקה בתנופה אדירה קדימה, אל-על.

הבעל שם טוב הקדוש ותלמידיו הביטו בהתפעלות במעשיו של האיש, ואז נגלה לעיניהם מראה נורא: כמין יד של אש ירדה מן השמים ונטלה את המטבע עמה!

יהודי צריך לשמוח שהוא ממלא את תאווה של הקב"ה שהתאוה להיות לו דירה בתחתונים. 'עליונים' - אלו המלאכים הנמצאים בעולמות העליונים, ו'תחתונים' - אלו בני האדם הנמצאים בעולם הזה שהוא התחתון ביותר שבכל העולמות. ועיקר רצונו של ה' הוא שתהיה לו דירה בתחתונים, כלומר בעולם הזה בין בני האדם!

ולכאורה, מדוע זהו הרצון של ה', הרי יותר טוב שה' יבחר לדור עם המלאכים שהם זכים וטהורים ואין להם שום עסק עם עניינים חומריים כמו אכילה ושתיה וכסף וכז'?

והתשובה לכך היא, שה' רוצה דוקא את בני האדם משום שיש להם התמודדויות ונסיונות בעבודת ה', וההתגברות שלהם על יצרם הרע גורמת לו הרבה נחת רוח. אדם רוצה ללמוד ונופלת עליו עייפות, אך הוא מתגבר, שוטף פנים, עומד, ועושה כל מאמץ להצליח ללמוד. וכן כשהוא בא לברך איזו ברכה בכוונה, כגון ברכת המזון, בא יצר הרע ומנסה לבלבל את מוחו ולגרום לו להזדרז בברכה ולא לכון בה כראוי, אך הוא מתגבר בכל כחו ומרכז את מוחו ומשתדל בכל זאת לברך בכוונה. ההתמודדויות הללו הם עיקר השמחה של הקב"ה. כל דבר שיש בו התמודדות ה' שמח בו שמחה גדולה. אבל למלאכים אין שום התמודדות, שהרי אין להם יצר הרע.

ולצורך עשיית הדירה בתחתונים לקח הקב"ה ניצוץ אלקי והכניס אותו בתוך גופו של היהודי.

גוף האדם בנוי מארבע שכבות: החלק החיצוני ביותר נקרא 'עור', ותחתיו יש 'בשר', ותחת הבשר יש 'גידים', ותחת כל אלו יש 'עצמות'. ועל

כלומר כמו שהאדם שש ושמה בירושה שנפלה לו הון עתק שלא עמל בו - למשל אדם שמצבו הכלכלי דחוק ביותר, והנה הוא מקבל מכתב בדואר שיש לו איזו דודה זקנה שהוא בקושי מכיר, וכעת היא נפטרה, וקודם פטירתה היא החליטה להוריש לו מיליון דולר. והיא גם מבקשת מחילה על כך שזה כל מה שיש באפשרותה להעביר לו. והוא מסכן בדיוק צריך להחזיר כסף לכמה גמחיים וכו', הוא שואל את עצמו: 'האם זה אני?', הוא בודק שהוא לא חולם, וכן שאין לו חוס גבוה וכו', ולבסוף מתברר לו למעלה מכל ספק שאכן הוא זה שזכה בירושה הגדולה הזו. איזו שמחה תהיה לאדם כזה!! כמה הוא ירקוד ויחחק וישיר וכו'!! והרי בסך הכל מה הוא קיבל? ניירות, כמה שטרות של כסף!

ובאמת הרבה יותר ממה שאנו שמחים כשמגיע אלינו סכום כסף עצום שלא עמלנו בו, עלינו לשמוח בכך שזכינו להיות העם של הקב"ה, וזכינו לומר פעמיים בכל יום: 'שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד'. זה שהקב"ה מסכים לך להמליך אותו עליך זו המתנה הגדולה ביותר שיכולה להיות. ליהודי יש מה שאין לאף אחד בעולם, הוא המאושר ביותר עלי אדמות, ואשריו ואשרי חלקו שה' הוא אלקיו, כמו שנאמר: "אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלהיו" (תהלים קמד, טו). יותר מזה אתה לא צריך כלום! אם אתה הבן של ה' היעלה על דעתך שחסר לך משהו? כמה מיליארדי גוים יש בעולם שלא זכו להיקרא בנים של ה'...

יהודי צריך להעריך את העובדה שזכה להיות יהודי, כי זה הדבר היקר ביותר עלי אדמות, וכל שאר המעלות הם אין ואפס ליד הזכות הזאת...

הקו נשאר מחובר...

בְּכַף-צִפּוֹר אֶת כָּל-אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל
לְאַמְרֵי"י (במדבר כב, ב). והשאלה זועקת:
וכי רק בלק ראה? הרי כולם ראו מה
שעשו עם ישראל לסיחון ועוג?

וביאר המקובל האלקי רבי נתן בטע
שפירא זיע"א:⁸

'וירא בלק בן ציפור' - ישנם שני סוגי
ראיה. יש ראיה גשמית ויש ראיה
שכלית. ועיקר מעלתו של האדם הוא
דוקא בראיה השכלית, וכמו שאמרו חז"ל
(תמיד לב): 'איזהו חכם? הרואה את הנולד'.

בלק היה איש חכם מאוד ובעל כחות
עצומים מאוד. וכאשר ראה
בראיה גשמית את הצלחתם העל-
טבעית של עם ישראל, נעמד להתבונן
בראיה שכלית: 'מהו סוד כחם'.

לאחר שעם ישראל סיימו לכבוש את עבר
הירדן המזרחי (ארצות סיחון ועוג) הם
המשיכו במסעם והגיעו לערבות מואב,
ושם הם עצרו למנוחה - המשכן הוקם,
האוהלים נבנו והצאן והבקר יצאו לרעות...

המואבים קמו בבוקר, ומול עיניהם
נגלה מחנה אוהלים עצום.

אגודות אגודות אנשים התאספו
במרכזי הבילוי: מה יהיה?
עם ישראל הגיעו... מה יהיה?

קול מרגיע נשמע: אין לכם מה לדאוג,
הקב"ה אסר עליהם להתעסק אתנו,
אנו מוגנים... אין לכם מה לדאוג...⁷

ולמרות שכולם ראו את מחנה ישראל
העצום, בכל זאת מציינת
התורה הקדושה ואומרת: "וַיֵּרָא בְּלָק

מעין החכמה

ועל זה אנו מברכים בכל בוקר **בשם**
ומלכות: 'ברוך... שלא עשני גוי', כיון
שלגוי יש אמנם עור בשר גידים ועצמות
אבל את העיקר - הניצוץ האלקי - אין לו...

7. וזה לשון הרמב"ן (במדבר כב, א): **והנה ידעו**
מואב כי ישראל לא ילכדו את ארצם
מהם, כי שלחו להם כאשר שלחו לסיחון...
או ששמעו גם כן מניעת השם שאמר להם:
"אל תצר את מואב" (דברים ב, ט)...

8. מגלה עמוקות (פרשת בלק - ד"ה וירא בלק).

כך אמר איוב: "עור ובשר תלבישני ובעצמות
וגידים תִּשְׁכְּכֵנִי" (איוב י, יא). תִּשְׁכְּכֵנִי - הוא
מלשון סכך וכיסוי, ומשמע שהעור הבשר הגידים
והעצמות הם לא האדם עצמו, אלא הם באים
להלביש ולכסות דבר אחר, והוא הניצוץ האלקי
ששוכן בתוך כל אלו. וארבעה חלקים אלו שבגוף
(עור בשר גידים ועצמות) הם כנגד ארבע אותיות של
שם הוי"ה ברוך הוא, וכן כנגד ארבעת העולמות
אצילות בריאה יצירה ועשיה, ולכן יש להם
פוטנציאל גדול להיות קדושים, אלא שכדי להגיע
לכך הם זקוקים לעזרתו של הניצוץ האלקי...

דברים, בוא הרוס לי את הקשר שבין הבורא לבניו'...

בלעם הגיע וניסה בכל יכולתו להרוס את הקשר, ולא הצליח. לא רק שהחיבור לא נותק, אלא אדרבה התחזק יותר, והתפרסם לעיני כל, וכמו שנאמר: "וַיֵּרָא בַלְעָם כִּי טוֹב בְּעֵינָי הוּא לְבָרְךָ אֶת-יִשְׂרָאֵל" (במדבר כד, א):

ובפרשת בלק האריכה התורה וכתבה את דבריו של בלעם, ומתוכם אנו רואים את גודל השגתו וחכמתו...

והנה, בשיחה שמסר הגאון הרב אברהם צבי קלוגר שליט"א הקשה כך:¹⁰

בפרשת בלק אנו מוצאים שבלעם הרשע דיבר בנבואתו על הרבה דברים המיוחדים לישראל:

קבלת עול מלכות שמים (רשיי - במדבר כג, כד), **ציצית ותפילין** (שם), **כלאים ופרה אדומה** (שם כג, י). וידע גם **מקדושת המועדות** (שם כב, כח), ומסוד **השראת השכינה הקדושה בישראל** (שם כג, כא), ואף עמד על **סוד בית המקדש** (שם כד, ה), אך את השבת לא הזכיר כלל.

מעין החכמה

9. וכעין מה שאמרו בתיקוני הזוהר (תיקון מג - דף פב ע"א): 'בראשית - תמן את"ר יב"ש, ודא איהו: "ונוהר יחרב יב"ש" (ישעיה יט, ה), בההוא זימנא דאיהו יב"ש ואיהי יב"ש, צווחין בנין לתתא ביחודא ואמרין: 'שמע ישראל', ואין קול ואין עונה, הדא הוא דכתביב: "אז יקראונו ולא אענה" (משלי א, כח).

10. יחוד השבת (חלק א - עמוד תקצח).

והתגלה לו שכחם של עם ישראל **נובע מהחיבור שלהם להקב"ה**, חיבור המתחזק ומתעצם בכל פעם שיהודי אומר את המילים: 'שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד'!

ומכיון שכך הוא הבין שאם ברצונו לעקור את עם ישראל, עליו קודם כל להחליש ככל יכולתו את עוצמת החיבור הנעשה בעקבות המילים האלקיות 'שמע ישראל'!

וזה לשון המגלה עמוקות: 'וכבר ביארנו שרשע ביקש לעקור מהם קריאת שמע, כ"ה אתוון'.

והמגלה עמוקות מאריך בדבריו ומבאר, **שכוונת בלק היתה לעקור מעם ישראל את נקודת החיבור בין ישראל לאביהם שבשמים**, ועל ידי כך, גם אם עם ישראל 'יצעקו' כל היום 'שמע ישראל', זה לא יעזור להם, כי החיבור נותק...⁹

בלק הבין שאין בכחו לנתק את הקשר, ולכן שלח לקרוא לבלעם בן בעור: 'שמעתי שאתה מקצועי בהריסת

9. וכעין מה שאמרו בתיקוני הזוהר (תיקון מג - דף פב ע"א): 'בראשית - תמן את"ר יב"ש, ודא איהו: "ונוהר יחרב יב"ש" (ישעיה יט, ה), בההוא זימנא דאיהו יב"ש ואיהי יב"ש,

זאת ועוד, הלא השבת היא בחינה שלעתיד לבוא, וכמו שאמרו (ברכות נז:): שהיא אחד מששים מעולם הבא. ובלעם בנבואתו האחרונה דיבר על אשר **יעשה ב'אחרית הימים' בימות המשיח** (רש"י - במדבר כד, יט), וידע בנבואתו גם את הנסתר משאר נביאים, כדאייתא בתרגום יונתן (שם כד, ג): 'אמר בלעם בר בעור וכו' **דרזיא סתימיא מה דאכסי מן נבייא הוה מתגלי ליה**.'

ואם כן הרי זה פלא גדול ונורא, מדוע לא הזכיר בלעם בכל דבריו את סוד השבת?! **ולפני** שנשיב, נעבור לפרשת השבוע...

לחם מן השמים

עם ישראל נכנסו ללחץ ומיד ניגשו למשה ואהרן והתלוננו: 'הלואי שהיינו מתים במצרים, בעת מכת החושך, עם אחינו אשר נספו אז ביד ה'! שהרי טובים הם חללי חרב מחללי רעב, שכן אין קשה כמיתה ברעב!... אילו היינו מתים במצרים - לא היינו חווים את תחושת הרעב! ואם כן, לשם מה איפוא הוצאתם אותנו אל המדבר הזה? כדי למות ברעב?'

הקדוש ברוך הוא שמע את תלונתם, ואמר למשה: הם - נוהגים כפי דרכם של בשר ודם, ועל כן התלוננו, ואילו אני - אעשה כפי שדרכי לנהוג, ואאריך להם אפי'

ויש לתמוה, הלא כאשר ניתנה תורה לישראל, נתקבצו ובאו כל מלכי אומות העולם לבלעם הרשע ושאלו אותו: 'מה קול ההמון אשר שמענו? וענה להם: 'חמדה טובה יש להקב"ה בבית גנזיו שהיתה גנוזה אצלו תתקע"ד דורות קודם שנברא העולם, וביקש ליתנה לבניו' (זבחים קטז.).

ומבואר שלמרות שבלעם לא היה במעמד הר סיני, היתה לו השגה בדרך של נבואה מסוד קבלת התורה, וידע גם שהיא חמדה טובה מבית גנזיו של הקב"ה. ומדוע לא ידע גם מהשבת, שגם בה נאמר לשון דומה: 'מתנה טובה בבית גנזי ושבת שמה' (שבת י:).

השבת נקרא את פרשת בשלח. ולקראת סיום הפרשה אנו לומדים על ירידת המן לישראל. וברשותכם נרחיב:

ביום חמישי, ט"ו ניסן שנת 2448 לבריאת העולם, יצאו עם ישראל ממצרים. בשעת יציאתם לקחו עמם צידה לדרך לחם ומים.

וכעבור שלשים יום בט"ו באייר - שחל בשבת קודש - הגיעו עם ישראל למדבר סין. ושם כלה להם הלחם! לא נשאר אפילו פירור אחד!

הילדים ניגשו להוריהם וביקשו: אבא, אמא, תנו לנו אוכל...

כאשר תגיעו לבתיכם תגלו שיש בידכם עשירית האיפה לכל נפש, **במדויק!**

המשיך משה רבינו והורה לבני ישראל שלא להותיר מ'המן' עד הבוקר, ויבטחו בהקב"ה שימציא להם מזונם גם למחרת...

במשך חמשה ימים, מיום ראשון, ט"ז באייר, ועד יום ששי כ"א אייר (לא כולל יום ששי), ירד המן לישראל באותה מתכונת.

והנה, ביום ששי יצאו העם ללקוט את 'המן' כרגיל, וכאשר חזרו לאהליהם נדהמו למראה עיניהם...

כל אחד מצא כמות כפולה של מן!

מיהרו נשיאי העדה לגשת אל משה רבינו ולספר לו את דבר הפלא, ולשאול: מה יום מיומיים?

ומשה רבינו השיב: כך אמר לי הקדוש ברוך הוא, כי יום אחד בשבוע יהיה יום שבתון שבת קודש!

ואיזה הוא אותו היום? - הוסיפו נשיאי העדה ושאלו.

ומשה השיב ואמר: יום המחר - הוא יום שבת קודש, אשר יום שבתון הוא. לפיכך, עליכם לאפות ולבשל היום את כל אשר בדעתכם לאפות ולבשל ליום השבת, שכן ביום השבת עצמו אסורות מלאכות אלו...

לך ואמור להם: ממחר ביום ראשון (ט"ז אייר) אמטיר להם לחם מאוצרי הטוב שבשמים... בכל בוקר אתן להם את הלחם בפנים מאירות...

וכך היה יורד המן: השכם בבוקר - היתה יוצאת רוח צפונית ומכבדת את מחנה ישראל, לאחר מכן היה יורד גשם ושוטף את הארץ, לאחר מכן - היה עולה הטל מן הארץ ורוח היתה מנשבת בו ועושה אותו כשולחנות של זהב, כאשר על גבי שולחנות אלו - היה יורד 'המן', ומעליו - היתה יורדת שכבת טל נוספת, בכדי להגין על 'המן' ולשומרו מפני השקצים והזבובים לבל ישבו עליו.

כך שהיה דומה כמי שמונח בתוך קופסא אטומה ומוגנת! לאחר מכן, כאשר היתה השמש זורחת - היה הטל עולה לקראתה, כטבעו של הטל, ואז היה מתגלה 'המן' עצמו - דק מחוספס, דק ככפור על הארץ.

והנה, בפעם הראשונה בה ירד 'המן', לא היה לבני ישראל מושג אודות טיבו. מן הוא? - כלומר: מה טיבו של זה? - שאלו בני ישראל איש את אחיו, ואילו משה מיהר להסביר כי זה הוא הלחם אשר נתן ה' לעמו, לחם אבירים נעלה ומרומם.

עוד הוסיף משה ומסר לבני ישראל את ציוויו של הקדוש ברוך הוא, כי ילקטו מ'המן' כרצונם **אחד המרבה ואחד הממעיט**, אולם דעו לכם כי

תַּחֲתָיו, אֵל יֵצֵא אִישׁ מִמְקוֹמוֹ בַּיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי" (שמות טז, כט)...
וכדי לבאר את הפסוק נצטרך להקדים...

וכך אמר להם משה: "ראו כי ה' נתן
לכם השֶׁבֶת, על כֵּן הוּא נָתַן לָכֶם
בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי לֶחֶם יּוֹמִים, שְׁבוּ אִישׁ

הנימא השביעית בכנור

כרצונם וכשרירות לבם, כי אם לעשות
רצונם כרצונו ולהתקדש בקדושתו,
לעלות ולהתעלות, ולהעלות את הארץ
ותולדותיה עמה אליו...

לפיכך גם צירף ה' אל ששת ימי
בראשית, אשר בהם הושלמה
הבריאה החומרית, את יום השביעי, את
שבת קודש ובו כילה והשלים את עולמו.
מכח קדושת השבת שנתעטרה בה
הבריאה, יכול האדם להתקדש
ולקדש את מחנהו ואת כל אשר לו ולהעלות
הכל ממחשכי החומריות אל אורות הקדושה
העליונה, כרצון הבורא יתברך שמו.

אבל האדם לא זכר את השבת ולא שם לב
אליו, האדם שקע במחשכי החומריות
וירד פלאים, ועמו שקעה כל הבריאה כולה.
כיון שראה הקב"ה כך, ברא בריאה חדשה
- את עם ישראל כבן זוג לשבת
ויכניסם בברית עולם. מני אז נעשו
שניהם לחטיבה אחת עם הקב"ה!¹¹ על
ידי כך נתן לישראל את הכח להרבות
קדושה בעולם, לקדש זמנים נוסף על

בשיחה שמסר הגה"ק הרב שמשון הירש
זיע"א (מתנה טובה - עמוד צז), אמר כך:

העולם הזה שאנו שוכנים בו, שנברא
בששת ימי בראשית, עולם
חומרי הוא. החומריות הגסה פרשה כנפיה
עליו וכבשה אותו תחת ידה. רק שם
בשמים, אומרת היא, יש מקום לקדושה
ושם מושב יקרו של הקב"ה, אבל כאן אין
מקום לא לה ולא לו, "השמים שמים לה'
- והארץ נתן לבני אדם" (תהלים קטו, טז)!

אבל לא כן חפץ ורצון הבורא והאדון. אין
חפץ לה' בעולם פנוי מן הקדושה.
בלי קדושה אבל תאבל ארץ ויהיו אומללים
כל יושבי בה, נבול תיבול אף נפול תיפול.
חפץ ה' הוא לקיים קשר תמידי עם העולם,
להיות קדושתו מתפשטת על כל העולם
עד אפס מקום פנוי ממנה, ולא עוד אלא
שהוא חפץ ומתאוה להיות לו דירה
בתחתונים, שתהא עיקר שכינתו - לא
בשמים ממעל, כי אם - בארץ מתחת.

אם נתן הקב"ה את הארץ לבני אדם,
לא נתן אותה להם לחיות בה

מעין החכמה

זיע"א אמר (אמרי נועם, בראשית - מאמר
ה), וז"ל:

11. **בשיחה** שמסר אבא מארי עט"ר
רבינו יורם מיכאל אברגיל

וקדושת השבת מתערבת בתוך מאכלי השבת וגורמת שיהיה ריחם נודף בניחוח מיוחד (שם קיט.), וכן טעמם משובח יותר מטעמם של מאכלי החול.

וכן מסופר במדרש (בראשית רבה, פרשה יא - אות ד) שרבינו הקדוש עשה סעודה לאנטונינוס בשבת, הביא לפניו תבשילים צוננים, אכל מהם וערב לו. עשה לו סעודה בחול, הביא לפניו תבשילים רותחים, אמר לו אנטונינוס שאותם של סעודת השבת ערבו לו יותר מאלו של סעודת החול, אף על פי שהיו צוננים. והסביר לו רבינו הקדוש שזהו משום שבתבשילי השבת מתערבת קדושת השבת ונותנת בהם טעם מיוחד.

'כסות' - היינו שישתדל שיהיו לו בגדים נאים לשבת (שו"ע, סימן רסב - סעיף ב), וראוי ונכון שלא ילבש האדם בשבת שום בגד שלובשו בחול, אלא יהיו לו בגדים מיוחדים לשבת, כובע מיוחד לשבת, נעלים מיוחדות לשבת וכו', 'הכל כאשר לכל יהיה מיוחד לו לשבת אם אפשר' (כף החיים (סופר), סימן רסב - ס"ק כד-כה), ועל ידי זה יאיר על בגדיו אור מיוחד.

'ועונה' - היינו שירבה כפי יכולתו לעסוק בשבת קודש בתורה הקדושה ובעבודת התפילה, וכן שינעים זמירות וירבה בשירות ותשבחות לה' על שולחן השבת, ומה טוב שישתדל כל אדם לסיים בשלשת סעודות השבת את כל המשניות של מסכת שבת (כ"ד פרקים - שמונה פרקים בכל סעודה), וזו סגולה בדוקה ששום אחד מהילדים בבית לא יחלל שבת לעולמי עד.

וצריך כל אדם לנצל ביותר את שולחן השבת כדי להחדיר בבני ביתו יראת שמים ומדות טובות וקדושה נפלאה על ידי שישתף אותם בזמירות השבת, וכן שיספר בשולחן השבת סיפורי צדיקים, ויאמר דברי תורה המושכים את הלב.

והנה, גם בהמשך הפרשה אנו שבים ורואים את מעלת השבת, כפי שמספרת התורה

במדרש (בראשית רבה, פרשה יא - אות ח) הובא כך: 'תני רבי שמעון בן יוחאי, אמרה שבת לפני הקב"ה: רבונו של עולם, לכולך יש בן זוג ולי אין בן זוג (שהרי ליום ראשון יש את יום שני, וליום שלישי יש את יום רביעי, וליום חמישי יש את יום ששי, ורק לשבת אין בין זוג), אמר לה הקב"ה: כנסת ישראל היא בן זוגך'.

לפי זה בכל שבת יש כעין בחינת חתונה ונישואין בין כל אחד ואחד מישראל לבין השבת הקדושה, שהרי עם ישראל הם בני הזוג של השבת.

וכמו שבכל חתונה ישנם שלשה שלבים, שהם: הקידושין שבחופה, שמחת החתונה, ולבסוף יחודם של החתן והכלה בביתם - כעין זה תיקנו לנו רבותינו הקדושים אנשי כנסת הגדולה בשבת שלש תפילות שונות זו מזו:

כנגד בחינת הקידושין שלנו עם השבת אנו אומרים בתפילת ערבית של ליל שבת 'אתה קידשתי'.

כנגד בחינת שמחת החתונה שלנו עם השבת אנו אומרים בתפילת שחרית של שבת 'ישמח משה'.

וכנגד בחינת היחוד שלנו עם השבת אנו אומרים בתפילת מנחה של שבת 'אתה אחד' (אבודרהם - סדר תפילות השבת).

וכמו שכל חתן מחוייב לתת לכלתו שאר (מזוין) כסות (ביגוד) ועונה (יחוד), כמו שכתוב: "ישארה כסותה ועונתה לא יגרע" (שמות כא, ט), כמו כן חייב כל אחד מישראל לשבת הקדושה, שהיא בת זוגו, שלשה דברים אלו:

'שאר' - היינו שיטרח ויכין לכבוד השבת מאכלים ערבים ומשובחים וירבה בבשר ויין ומגדנות כפי יכולתו (שו"ע, סימן רנ - סעיף ב) כדי לענג את השבת. וכה גדול שכר המענג את השבת עד שאמרו חז"ל (שבת קיח-ק"ח): שנותנים לו מן השמים נחלה בלי מְאָרִים, וכן נותנים לו כל משאלות לבו.

שירה לה' הבורא. אבל עדיין לא ערב לו קולם ולא מצא בהם קורת רוח, עד אשר הוסיף את הנימא השביעית, את השבת ובה נשלמה הסימפוגיה העולמית וערבה לה' ושמח במעשיו. ברבות הימים נשתתק קול הנימא השביעית מקול סאונן של ששת הנימין, לפיכך ברא ה' ממקור הנימא השביעית בריאה חדשה בת ששת נימין גם היא - כולן עריבות ונעימות - זוהי ישראל, וצירפה אל הנימא השביעית...

קדושת השבת, ולקדש מקומות ושאר דברים חומריים, ולעשות מעלות בקודש, קדושה למעלה מקדושה, עד המעלה העליונה שיכולה להתחרות עם השמים בקדושתם, עד שירד ה' מגבהי מרומיו ויבחר לשכון כבוד בתוך בני ישראל. הקדושה העליונה הזאת קיימת לעד, והיא בלתי מתחללת ומתחלפת בכל עת וענין...

העולם כולו הוא כנור של שש נימין. כל יום מששת ימי בראשית הוסיף נימא אחת בכנור הבריאה להשמיע קול

אשריכם שנבחרתם!

הַשֶּׁבֶת" (ויקרא כה, ב) - הקב"ה גילה רק לכם את סוד השבת...

פונה משה רבינו לעם ישראל ואומר להם: "ראו כי ה' נתן לכם

מעין החכמה

וכשם שהגינה השבת הקדושה על אדם הראשון, כך גדול כחה להגין על כל אחד ואחד מישראל שיזכה לשומרה כראוי.

על אדם וחיה שנבראו בערב שבת והונחו בן עדן, ומחמת פיתוי הנחש עברו על מצות הבורא ואכלו מעץ הדעת וגורשו מגן עדן.

ובפרט בימינו אלה, ימי עקבתא דמשיחא, כאשר חבלי המשיח מתגברים ומתעצמים ביותר, ומתחדשות על עם ישראל צרות רבות וגזירות קשות מבית ומחוץ, גדול כחה של השבת להמתיק מעלינו את כל הדינים, ולפעול שנוכה להיגאל בחסד וברחמים.

ואומרים חז"ל (פרקי דרבי אליעזר - פרק יט) שאחר שחטא אדם הראשון, גורש מגן עדן בערב שבת בבין השמשות והיה מן הדין שימות מיד, כמו שאמר לו הקב"ה: "כי ביום אכלך ממנו מות תמות" (בראשית ב, יז), אולם אז באה השבת הקדושה ונעשתה סניגור על אדם הראשון, ואמרה לפני הקב"ה: 'רבוך כל העולמים, כל ימי המעשה לא נהרג הרוג בעולם, ואתה מתחיל ממני!! זו היא קדושתך, זו היא ברכתך!!'. ובזכות השבת ניצל אדם מדינה של גיהנם. וכשראה אדם את כחה של השבת התחיל לשורר ולומר ליום השבת, ואמר: "מזמור שיר ליום השבת" (תהלים צב, א) - ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים.

ולזה התכוונו חז"ל (שבת קיח:): באומרים: 'אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאליים'. והיינו שזכות השבת מועילה לא רק לקרב את הגאולה, אלא גם, ובעיקר, לפעול שהיא תהיה בחסד וברחמים.

ורק לכם, בלבד, נתן הקב"ה להרגיש את קדושת השבת! - אשריכם שזכיתם! ואפילו בלעם עם כל ההשגות העצומות שהיו לו - לא הצליח לתפוס את הענין של השבת!

ישנן שתי מדרגות במושג 'סוד':
המדרגה הראשונה, שהענין נעלם מעיני השכל.
המדרגה השנייה, שהענין נעלם מהרגש.
והנה, סוד השבת, הוא שייך לתחום הרגש.¹² אור השבת מתגלה ברגשות.

מעין החכמה

בהגיע חצות היום, התרוקן לפתע הפונדק מכל לקוחותיו. ניכר היה, כי חוק ולא יעבור שורר במקום, הידוע ומוכר לכל באי שעריו, ומבלי הישמע שום אות מוסכם, ידעו לקום כולם, כאיש אחד ברגע אחד, ולעזוב את הבית. או אז, באותו הרגע ממש, השתנו פניו של הפונדקאי המגושם עד לבלי הכר, אור חדש ומעודן זרח עליהם, הוא פנה אל אורחיו בחיוך נלבב כשל מכניס אורחים מנוסה, בירכס לשלום בשמחה משתפכת והזמינם להיות אורחיו ביום השבת קודש הממשמש ובא.

האורחים המשתאים נוכחו בעליל, כיצד הושלו מעל האיש בגדי הנפש הצואים של ימות החול, ותחתיהם הועטו עליו בגדי חמודות שבתיים, אשר הפכו את חומריותו לצורה.

מכאן ואילך, לא יכול היה בעל הבית לעמוד על עומדו מרוב קדושת השבת המקשקשת בקרבו כפעמון, וצעדיו נעשו עלזים ומתרוננים כהולך במחול. כל דיבוריו נסובו אך ורק סביב קדושת השבת, כמו איש מורם מעם, ותיק וחסיד, היודע פרק ברזא דשבת לפני ולפנים.

ומי מדבר עוד על השבת קודש עצמה?! התפילות, הסעודות, הזמירות - קודש קדשים ממש. נדמה היה לאורחים הנעלים, כי טעם שבת כזה טרם חשו מימיהם. עונג

12. סיפר הגאון הרב מרדכי גרליץ שליט"א (צנתרות הזהב, חלק ג - עמוד קנג), וז"ל:

באמצעו של שבוע אחד, זימן אליו הגה"ק רבי אלימלך מליז'ענסק, סיעה מתלמידיו, נקב בפניהם בשמו של כפר במחוז מרוחק, ויעץ להם לנסוע לשבות שבת אצל הפונדקאי היהודי המתגורר בו.

'שם' תחושו טעמה של שבת' - הטעים באזניהם - 'ותראו עד כמה מסוגלת השבת להעלות יהודי מדרגה לדרגה!'

כנאם בבוקרו של יום ששי אל הכפר, היישירו צעדיהם אל הפונדק היהודי היחיד שהיה בו, אך מה נדממו למראה עיניהם. הפונדקאי המגושם ניצב בתווך, כשהוא מספק את צרכי לקוחותיו הנכריים באכילה ובסביאה, ולא ניכר היה עליו, כי זוכר הוא בכלל שערב שבת היום. אף הוא, למרות שהבחין בהם בעומדם נבוכים על הסף, לא חנן אותם באף מבט נוסף ואף לא טרח להזמינם פנימה.

הביטו התלמידים זה בעיני זה, כמבקשים לוודא שלא טעו בכתובת שנמסרה להם, ומפני שלא עלתה על קצה דעתם, לתלות, חלילה וחס, טעות ברבם, משכו בכתפיהם כמקבלים את הדין והתיישבו מן הצד להמתין ולראות איך יפול דבר.

למדרגה עילאית מיוחדת במינה, אשר לא לאנשים פשוטים כערכי היכולת להעריכה (כידוע), מיוחדת לבעל ה'באר מים חיים' מדרגה נפלאה ומיוחדת במינה, שקומתו ביום השבת קודש גבוהה היתה בכדי ראש מאשר בימות החול. אף הוא חיבר את הספר הקדוש המפורסם, 'סידורו של שבת' על קדושת השבת ומעלותיה).

במוצאי שבת, מיד לאחר הבדלה, הזמינני רבי חיים אל החדר הפנימי שבמעונו, הוציא את המפתח ממקום מסתורו וניגש עמי ביחד אל ארון הברזל כדי לפותחו, אלא שכאן חשכו עיני שנינו ולבי חדל מפעום. מנעול הארון היה שבור ודלתו פרוצה... מסתבר, כי תכונתם של הגנבים המקומיים חזקה היתה מתכונתו של הברזל, וידם הארוכה הגיעה אל הצרור היקר באשר הוא.

עוד בטרם עיכלתי אני את האסון, כבר שרוע היה הרב למרגלותי מבלי הכרה. הוא שקע בעלפון עמוק ורק במאמצים כבירים הצליחו לעוררו. ואולם, עד שלא סיימו המעוררים את מלאכתם, וכבר שקוע היה הרב בעלפון בשנית, וכך בשלישית ואף ברביעית. כל כך, עד שנשקפה כבר סכנה לחייו, והרופא שהוזעק אל הבית פכר את ידיו באבדן עשתונות.

בראותי כי כן, הבנתי כי חיי הרב תלויים בידי. אזרתי איפוא עוז, ובגבורת נפש יוצאת מן הכלל נשאתי את קולי והכרזתי בצעקה רמה: 'הריני מוחל לרב במחילה גמורה ואין לי שום תביעה כלפיו!'

על הכרזתי זו חזרתי פעמים אחדות, תוך כדי מאמצי המצילים לעורר את הרב מעלפנו. בשלב מסויים, כאשר רוחו שבה אליו קמעה, הגיעו הדברים ונכנסו באזניו ועיניו אורו. הוא נשא אלי את עיניו ונענע בראשו, כשואל: 'האומנם?!'

משחזרתי ואישרתי את הדברים שוב ושוב, נתחזקה דעתו ורוחו נתיישבה בקרבו.

שבת כה מוחשי, כה נעלה וכה מגולה, לא זכור היה להם מיום עומדם על דעתם...

במוצאי שבת, לא יכלו עוד האורחים להבליג, ובפנותם אל בעל הבית ביקשו כי יואיל לגלות את פשר החידה המפליאה שראו במחיצתו. נעתר להם הפונדקאי, ופתח לספר לפניהם דברים כהווייתם:

לפני שנים אחדות היה המעשה, כאשר לרגל עסקי בסחר בהמות נסעתי למדינת מולדובה להשתתף שם ביריד שנתי גדול לבקר, כשהנני נושא עמי סכום עתק של כסף, אשר הנה למעשה את כל הוני ורכושי. הגעתי אל מחוז חפצי ביום ששי אחר הצהרים, וסרתי מיד לעיירה סמוכה למקום היריד, אשר בה כיהן אז כרב אברך צעיר, רבי חיים שמו (לימים הצדיק הקדוש רבי חיים מטשערנאוויץ, בעל ה'באר מים חיים'), והפקדתי ברשותו את סכום הכסף הגדול שהיה עמי.

גם במדינה אחרת, לא משאיר הייתי סכום כסף כה גדול ללא שמירה. קל וחומר במדינה כמולדובה, אשר שם תושביה הולך לפניהם בבקיאותם הרבה בהלכות 'נטילת ידים'... הרי שגם סכום כסף קטן מזה זקוק היה לשמירה מעולה, תחת שבעים ושבע עיניים. ואכן, כפי המסתבר, ידע גם הרב בעצמו את טיב המקום ויושבויו, ולאחר שמנה מול עיני את הסכום הענק, צררו היטב והטמינו בארון ברזל, אשר ניצב בחדר לפנים מחדר. כדי להניח את דעתי, הראה לי, כיצד מטמין הוא גם את המפתח של הארון במקום סתר מעולה.

באותו מעמד, הזמינני הרב להיות אורחו בשבת. נענית להזמנה, והיתה זו אכן חֲנוּיָה בלתי נשכחת, אשר לא ניתן לתארה. קדושת השבת הבהיקה מן הרב באור יקרות שלא מעלמא הדין וננסכה אף על כל סביבותיו. נראים הדברים, כי זוכה הוא ביום השבת

ולכן המשיכה התורה ואמרה: "אות הוא לעלם פי ששֶׁת ימים עֲשֶׂה ה' אֶת-הַשָּׁמַיִם וְאֶת-הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנְפְּשׁ" (שמות לא, ז) - שאם יבואו אומות העולם וישאלו: 'מה היום מיומיים?' 'מה ההבדל בין שבת לשאר הימים?'

תשיבו להם - כדי להרגיע אותם - 'כי ששת ימים... וביום השביעי שָׁבַת', כי הם, אומות העולם, לא מסוגלים לתפוס יותר מזה. אך אתם בני ישראל זכיתם שנגלה לכם הטעם האמיתי, הטעם **הכמוס וחתום באוצרות החיים!**

כי דוקא מחמת שעיקר מהות השבת הוא פנימי ונסתר, נעלם עניינו מעיני בלעם. שהרי קדושת ישראל אינה תלויה בהשגות,

וזה לשון הגאון הרב אברהם צבי קלוגר שליט"א:¹³

למרות כל השגותיו של בלעם הרשע בתורת ישראל, לא ידע כלל בסוד השבת! כי השבת היא ענין אחד עם סוד קדושת ישראל, שהיא עת דודים בינם לבין הקב"ה, כמו שנאמר: **"בְּיַמֵּינוּ וּבְיַמֵּי בְנֵי יִשְׂרָאֵל"** (שמות לא, ז).

וביאר אור החיים הקדוש (שם פסוק ז): **בני** ובין בני ישראל יהיה סוד הדברים האמורים, ולא ידעם אדם בעולם! והוא מאמרם ז"ל (ביצה ז.ו.) שאמרו: 'נשמה יתירה לא אודעינהו', **כי אין חפץ לה' שידעו האומות סתרי אל חי...**

מעין החכמה

'יברכני הרב' - השבתי לו - 'כי אזכה לחוש את קדושת השבת כפי שהוא חש!'

'הרבית לשאול!' - נרתע הרב לאחוריו, אך לבסוף ניאות וברכני: 'יהי רצון שתרגיש אף אתה בשבת מעין הטעם שאני מרגיש, מעין עולם הבא!'

מני אז, מדי ערב שבת בחצות היום, נהפך אנכי לאיש אחר. קדושת השבת אופפת אותי וממלאת את כל ישותי, כפי שראיתם בעיניכם...

'מעתה תדעו' - גם רבי אלימלך לתלמידיו השבים אליו עמוסי התפעלות - 'מה מסוגלת קדושת שבת קודש לחולל לנפשו של יהודי!...'

13. יחוד השבת (חלק א - עמוד תקצה).

לאחר שחזר מעט לעשתונותיו, פנה אל הרב ואמר: 'אף אם אמכור את ביתי וכל רכושי, לא אגיע למחצית הסכום שהפקדת בידי. אך אעשה ככל אשר ביכולתי, כדי לפרוע לך את הנזק לשיעוריו!'

'חס ושלום' - הכרזתי באון - 'לא אטול מידי הרב אפילו פרוטה! הרב לא היה אלא שומר חנם, ועשה את כל המוטל עליו כדי לשמור על הפקדון. מעתה אין לי עליו שום תלונה ותביעה! הרב אינו חייב לי מאומה!'

'החיית את נפשי' - השיב לי הרב במאור פנים - 'והנני אסיר תודה לך על כך! אך אמור לי בכל זאת במה אוכל לפצות אותך?'

כך השבת הזו בין ישראל ובין הקב"ה, לפיכך כל גוי שבא ומכניס עצמו ביניהם, חייב מיתה!

ומכיון שבלעם לא השיג את סוד השבת,¹⁴ לכן הוא נכשל בכל התוכניות שלו, וכל הקללות נהפכו לברכות! וכמו שנאמר: "ולא אָבָה ה' אֱלֹהֵיֶיךָ לְשַׁמֵּעַ אֶל־בְּלַעַם וַיַּהַפֵּךְ ה' אֱלֹהֵיֶיךָ לְךָ אֶת־הַקְּלָלָה לְבִרְכָה כִּי אֶהְבֶּךָ ה' אֱלֹהֵיֶיךָ" (דברים כג, ו)...

עיי"ש עוד באריכות.

ועתה נשוב לתור ולחפש אחר הפתרון, **כיצד לבטל מאתנו את ה'הערצה לתרבות הגויים והרצון לחקותם'...**

שכן גוי - אפילו מחסידי אומות העולם, על כל פנים גוי הוא! ואילו ישראל אף שחטא ופגם הרבה - סוף סוף ישראל הוא!

והדברים מגיעים לסוד היחוד דשבת, שהוא בחינת בית הסתרים: **'ביני ובין בני ישראל'**, ולפיכך נפסק להלכה שגוי ששבת חייב מיתה!

ואמרו במדרש (דברים רבה, פרשה א - אות כא), שכך הדבר חייב להיות, שהרי הנוהג בעולם שכאשר מלך ומלכה יושבין ומסיחין זה עם זה, מי שבא ודוחף את האף שלו ביניהם, הוא מתחייב מיתה!

מדוע 'ואין קונה'?

והפסוק הזה כפשוטו קשה מאוד לתפיסה. מה! עד כדי כך יושפל כבודם של ישראל, שאף אחד לא ירצה בהם אפילו בתור עבדים ושפחות!? **השאלה** היא באמת שאלה, אך השאלה מה עושים עם

בפרשת כי תבוא הובאו צ"ח קללות, ואחת מהם: "וְהִשְׁבִּיךָ ה' מִצְרַיִם בְּאֲנִיּוֹת בְּדַרְךָ אֲנֹשׁ אֶמְרָתִי לְךָ לֹא תִסֵּף עוֹד לְרִאֲתָהּ וְהִתְמַכְרְתָם שָׁם לְאִיִּבֶיךָ לְעִבְדִים וְלִשְׁפָחוֹת וְאִין קִנְיָה" (דברים כח, סח).

מעין החכמה

בנביאים, דכתיב: "וַיִּמְרוּ בֵי הַבָּנִים בְּחֻקוֹתַי לֹא הִלְכוּ" (יחזקאל כ, ג) ... וכתיב: "אֶת־שְׁבָתוֹתַי חָלְלוּ" (שם)...

בכתובים, דכתיב: "וְעַל הַר סִינֵי נִרְדַּתִּי" (נחמיה ט, ג) ... וכתיב: "וְאֶת־שְׁבַת קִדְשְׁךָ הוֹדַעְתָּ לָהֶם" (שם פסוק יד)...

14. עלינו לדעת כי השבת שקולה כנגד כל מצוותיה של תורה! וכמו שאמרו בירושלמי (נדרים פ"ג ה"ט), "זו"ל:

'בתורה ובנביאים ובכתובים מצינו שהשבת שקולה כנגד כל המצוות שבתורה! **בתורה**, דכתיב: "עַד אָנָּה מְאַנְתָּם לְשֹׁמֵר מִצְוֹתַי וְתוֹרֹתַי" (שמות טו, כח). וכתיב: "וְרָאוּ כִּי ה' נָתַן לָכֶם הַשְׁבֵּת" (שם פסוק כט).

מלכות נבוכדנצר, הם לא יוכלו לפרוק מעליהם עול מלכות שמים (בטענה שהם כבר לא עבדים של הבורא) – שהרי גם עתה (בגלות נבוכדנצר) הם תחת רשותו של הקב"ה.

המשיך רבי יחיאל מיכל וביאר, וזה פירוש הפסוק: 'והתמכרתם שם לאויביך לעבדים ולשפחות ואין קונה' – כשהשובים יציעו את בני ישראל לעבדים כולם יקפצו עליהם, ויריבו ויתקוטטו מי יזכה לקנות עבד יהודי.

אך, אומרת התורה, דעו לכם שאותם גויים שיקנו אתכם, הם עצמם העבדים והשפחות שלי (של הקב"ה) ומפני זה 'ואין קונה' – לא יהיה בכם שום זכות וקנין!... (עכ"ל הראשי בשמים).

והנה, למרות שהגדרתו של עבד הוא אדם החש ומרגיש ביטול מוחלט לאדונו, ובטל לרצונו ביטול מוחלט. מבשרת התורה לעם ישראל בשורה מעודדת: דעו לכם, גם אם תמכרו לעבדים ולשפחות – בתוכם פנימה תשארו לעולם בני חורין!

ונעבור לענייננו, בשיחה שמסר הגה"ק הרב מרדכי ישכר בער, האדמו"ר מפריסבורג זיע"א, אמר כך (פתגמי אורייתא – שבת, עמוד שכא), וז"ל:

מהמהלך הזה אנו מקבלים חיזוק גדול לגבי ענין התשובה, דיש לפעמים שאדם מרגיש שכבר נפל ברשות היצר ונשבה בידו, וכרוך אחרי

השאלה, האם נשארים בצריך עיון או מחפשים תשובה.

ובספר ראשי בשמים (פרשת כי תבוא – ד"ה 'והשיבך', להגה"ק הרב ישעיה מושקאט זיע"א) כתב כך:

סיפר לי חותני הגה"ק הרב יצחק מראדוויל זיע"א שכאשר הגיע לפסוק הזה, חש שאין בכחו להמשיך הלאה. 'איך זה יתכן שעם ישראל יגיעו לשפלות כזו?'

ובכה לה' יתברך כמה שעות רצופות: 'אנא, האר עיני במאור תורתך...'

ובא אליו (מהעולם העליון) אביו הקדוש רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב זיע"א, ואמר לו כך:

בטח ידוע לך שהקב"ה כינה את נבוכדנצר בתואר 'עבדי', וכמו שנאמר: "וְאֶמְרָתְ אֵלֵיהֶם כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הַנְּבִי שַׁלַּח וְלִקְחָתִי אֶת־נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל עֶבְדִּי" (ירמיה מג, י)...

ובגמרא הקדושה (סנהדרין קה). הובא כך (עם מעט צריכה):

אמר ריש לקיש, מאי דכתיב: 'נבוכדנצר עבדי'? וכי הרשע הזה ראוי לתואר 'עבדי'!?

אלא גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעתידין ישראל להימסר בידו, לפיכך הקדים הקדוש ברוך הוא וקראו 'עבדו', ומכיון שהדין הוא שכל מה שקנה עבד קנה רבו, אזי ממילא גם כשעם ישראל יהיו תחת

העולם, בת חורין משלטון הטומאה, בת חורין מכל מי שירצה להשתלט עליה:

פנימיותו של יהודי מרוממת ונעלית מכל הבריאה, חלק אלו"ה ממעל ממש. ואם כן אין ליהודי שום סיבה בעולם להעריץ ולסגוד לתרבות הגויים, החלולה והנבובה - הנמוכה לאין ערוך מפנימיות היהודי.

ובכל שבת ושבת מתגלת בנפש היהודי, החלק אלו"ה ממעל, אותה נקודת יחוד נוראה "בִּינִי וּבִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (שמות לא, ז), והיא המעמידה אותו על המציאות הנכונה, לדעת שהוא שייך להקב"ה, ובכך הוא נעלה ומרומם על כל הבריאה כולה, "וְאֲבָדֶל אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים לְהִיֹּת לִי" (ויקרא כ, כו)!!!

וכאשר יהודי שומר שבת כראוי, כפי ההלכה, מתגלת בנפשו גאווה יהודית אמיתית וקדושה!

העולה מן האמור להלכה ולמעשה

ב. בכל שבת ושבת מתגלת בנפש היהודי, החלק אלו"ה ממעל, **אותה נקודת יחוד נוראה** - 'בִּינִי וּבִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל', והיא המעמידה אותו על המציאות הנכונה, לדעת שהוא שייך להקב"ה, ובכך הוא נעלה ומרומם על כל הבריאה כולה, 'וְאֲבָדֶל אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים לְהִיֹּת לִי'!!!

ג. בכל שבת יש כעין בחינת חתונה ונישואין בין כל אחד ואחד מישראל לבין השבת.

העבירות רח"ל. ואף כשירצה לחשוב על תשובה, ידמה בעיניו שהתשובה אינה בר השגה עבורו ח"ו, כי כבר יצא מרשותו של מקום ונקנה לרשות הסטרא אחרא רח"ל, ואם כן כיצד יוכל להציל נפשו מהם לצאת מרשותם ומשליטתם ולבוא לרשותו של מקום.

אמנם התשובה לדבר היא כנ"ל, **שבעצם גם העבירה וגם היצר הרע וכחות הסטרא אחרא, כולם נתונים ומשועבדים תחת רשותו של הקב"ה**, ואף אם חלילה ירד האדם לשפל המדרגה, וכמי שנמכר כביכול לכחות הרע, **הרי הוא עדיין בפועל מצוי תחת רשותו ושליטתו של הקב"ה**. ויוכל גם נידח שכזה לשוב בתשובה ותקותו לפניו, כי סוף כל סוף איך שלא יהיה תמיד עדיין נמצא ברשותו של הקב"ה!
פנימיותו של יהודי היא לעולם בת חורין! בת חורין משלטון אומות

א. העולם הזה שאנו שוכנים בו, שנברא בששת ימי בראשית, עולם חומרי הוא. עולם שבו החומריות הגסה שולטת ביד רמה. **אך מכיון שאין חפץ לה' בעולם פנוי מן הקדושה, ולא עוד אלא שהוא חפץ ומתאוה להיות לו דירה בתחתונים, שתהא עיקר שכינתו בארץ** - לפיכך ברא את יום השבת.

וכן שינעיים זמירות וירבה בשירות ותשבחות לה' על שולחן השבת, ומה טוב שישתדל כל אדם לסיים בשלשת סעודות השבת את כל המשניות של מסכת שבת (כ"ד פרקים - שמונה פרקים בכל סעודה), וזו סגולה בדוקה ששום אחד מהילדים בבית לא יחלל שבת לעולמי עד.

ה. צריך כל אדם לנצל ביותר את שולחן השבת כדי להחדיר בבני ביתו יראת שמים ומדות טובות וקדושה נפלאה על ידי שישתף אותם בזמירות השבת, וכן שייספר בשולחן השבת סיפורי צדיקים, ויאמר דברי תורה המושכים את הלב.

ו. גדול כחה של השבת להגין על כל אחד ואחד מישראל שיזכה לשומרה כראוי. **ובפרט בימינו אלה, ימי עקבתא דמשיחא, כאשר חבלי המשיח מתגברים ומתעצמים ביותר, ומתחדשות על עם ישראל צרות רבות וגזירות קשות מבית ומחוץ, גדול כחה של השבת להמתיק מעלינו את כל הדינים, ולפעול שנזכה להיגאל בחסד וברחמים. ולזה התכוונו חז"ל באומרים: 'אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאליים'. והיינו שזכות השבת מועילה לא רק לקרב את הגאולה, אלא גם, ובעיקר, לפעול שהיא תהיה בחסד וברחמים.**

הקדושה, שהרי עם ישראל הם בני הזוג של השבת.

וכמו שבכל חתונה ישנם שלשה שלבים, שהם: הקידושין שבחופה, שמחת החתונה, ולבסוף יחודם של החתן והכלה בביתם - כעין זה תיקנו לנו רבותינו הקדושים אנשי כנסת הגדולה בשבת שלש תפילות שונות זו מזו.

ד. וכמו שכל חתן מחוייב לתת לכלתו שאר (מזון) כסות (ביגוד) ועונה (יחוד), כמו כן חייב כל אחד מישראל לשבת הקדושה, שהיא בת זוג, שלשה דברים אלו:

'שאר' - היינו שיטרח ויכין לכבוד השבת מאכלים ערבים ומשובחים וירבה בבשר ויין ומגדנות כפי יכולתו כדי לענג את השבת.

'כסות' - היינו שיישתדל שיהיו לו בגדים נאים לשבת, וראוי ונכון שלא ילבש האדם בשבת שום בגד שלובשו בחול, אלא יהיו לו בגדים מיוחדים לשבת, כובע מיוחד לשבת, נעלים מיוחדות לשבת וכו', 'הכל כאשר לכל יהיה מיוחד לו לשבת אם אפשר, ועל ידי זה איך על בגדיו אור מיוחד.

'ועונה' - היינו שירבה כפי יכולתו לעסוק בשבת קודש בתורה הקדושה ובעבודת התפילה,

הפצת תורה חובקת עולם

- מרילנד
- קליפורניה
- קינגסטון
- ישראל
- ניו ג'רזי
- קנזס
- טורונטו
- אונטריו
- פנסילבניה
- קולורדו
- פריז
- מונטריאול
- סאו פאולו
- דרום קרולינה
- בואנוס איירס
- מילאנו
- קוזומל
- יוטה
- אמסטרדם
- סלפורד
- קוויבק
- אילינוי
- תאילנד
- ניו יורק
- ועוד...
- אריזונה
- טקסס
- ברצלונה
- גאואטמלה
- גאורגיה
- פלורידה

להצטרפות חייגו: 08-37-40-200

רוסית

צרפתית

עברית

אנגלית

ספרדית

תיקון שובבי"ם ותיקון היסוד

**בכל יום שישי בתקופת השובבי"ם
בשעה 5:00 בבוקר**

בבית המדרש המאיר לארץ, הקציר 666 נתיבות

בהשתתפות בתיקון ע"י מו"ר הרב ישראל אברג'ל שליט"א

בתרומת 180 ₪ להפצת תורה חובקת עולם

תורתו של אבינו מו"ר הרב מיכאל אברג'ל זיע"א

זכות הרבים תעמוד לכם ולבני ביתכם

למסירת שמות:

08-37-40-200

www.hameir-laarets.org.il
*2910 | 08-37-40-200

שעזרי השבוע

מפי הרה"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

ראשון - כל שבוע בשעה: 17:00
שיעור 'זום' לדוברי השפה האנגלית עם תרגום

שני - כל שבוע בשעה: 20:00
בבית הכנסת 'שירת קטיף' רחוב שקוף 91

יד בנימין

LIVE

רביעי - כ"א שבת 31/1 בשעה: 19:00
ביה"כ המרכזי רמת אשכול רח' ראול וולנברג 11

חיפה

LIVE

חמישי - כל שבוע בשעה: 20:00
בבית המדרש 'המאיר לארץ' רחוב הקציר 666

נתיבות

LIVE

לאור המצב הבטחוני מיקום השיעורים משתנה
יהיה ניתן להתעדכן באתר המאיר לארץ
www.hameir-laarets.org.il
* כל השיעורים יועברו בערוצי המדיה

בכל שבת 'מברכין החדש'
יבורכו באופן אישי לאחר קריאת ספר התהלים
כל מפקידי קופות הצדקה באותו החדש

ערוצי מחלקת המדיה
של בית המדרש המאיר לארץ

hameir-Laarets.org.il

המאיר לארץ

054-26-380-26

08-64-99-859
קו שמע - המאיר לארץ

פרשת בשלח

- שבת שירה -

י"ז שבת התשפ"ד
זמני שבת קודש

רבינו תם	יצאת שבת	הדלקת נרות	עיר
18:14	17:40	16:50	באר שבע
18:12	17:39	16:48	תל אביב
18:10	17:37	16:46	חיפה
18:19	17:45	16:38	אילת
18:17	17:43	16:52	ירושלים
		16:32	ירושלים 40 דק'

מסילות אל הרב

מפי קדשו של אטור זיע"א

גם לאחר שאדם הצליח להתגבר על כל הקשיים, וב"ה זכה להיות עבד ה', הוא צריך להזהר מאד שלא להתגאות בכך שהוא עבד ה'. כי זו דרכו של היצר הרע, כשהוא לא מצליח עליך בקימה, הוא מנסה לעורר אצלך את מידת הגאווה - 'איפה יש עוד אחד כמוך בעולם!' ואז האדם מתחיל להרגיש 'עכשיו אני צדיק, מי ידמה לי ומי ישוה לי'.

הפצת תורה חובקת עולם
היה שותף 08-37-40-200

לתרומות:

- בנק מרכנתיל דיסקונט, סניף 721 נתיבות, חשבון 23357
- בנק הדואר, סניף 1, חשבון 27016519
- בכל עמדות 'נדרים פלוס'

Français
joindre :

Русский
присоединитесь:

English
to join:

Español
Para unirse:

עברית
להתחברות: